

Sollentuna Kommuns arbete med hållbar utveckling med fokus på miljö och klimat

Sollentuna Kommun

November 2020

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Rekommendationer	4
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och Revisionsfråga	5
Revisionskriterier	5
Revisionsfrågor	5
Avgränsning	6
Metod	6
laktagelser och bedömningar	7
Styrande dokument	7
laktagelser	7
Bedömning	9
Implementering	10
laktagelser	10
Bedömning	12
Kommunikation	13
laktagelser	13
Bedömning	14
laktagelser	14
Bedömning	15
Revisionell bedömning	16

Sammanfattning

På uppdrag av Sollentuna Kommuns förtroendevalda revisorer har PwC granskat om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver en ändamålsenlig styrning av Sollentuna Kommuns hållbarhetsarbete med FN:s 17 globala mål och Parisavtalets mål som utgångspunkt, med fokus på miljö- och klimatarbetet i synnerhet.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att Kommunstyrelsen och nämnderna delvis bedriver en ändamålsenlig styrning av hållbarhetsarbetet. Bedömningen grundar sig på de fyra revisionsfrågor som legat till grund för granskningen.

Bedömningen gör vi utifrån följande ställningstaganden:

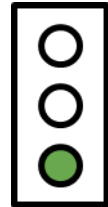
Revisionsfråga	Bedömning
Det finns ett tydligt program för hur kommunen ska arbeta för hållbar utveckling.	Delvis uppfyllt Det finns policys som genom övergripande mål anger riktningen för en hållbar utveckling i Sollentuna kommun. Kopplat till dessa policys finns tillhörande mål och handlingsplan samt tillämpningsanvisningar med syfte att vägleda samtliga nämnder och förvaltningar i deras miljö och klimatarbete samt arbete med Agenda 2030. Givet den höga ambitionsnivå som Sollentuna kommun har bedömer vi att det finns ett behov av ökad grad av tydlighet i styrningen kopplat till de övergripande målen.
Programmet har konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och erforderliga resurser har avsatts.	Delvis uppfyllt I granskningen framgår det att de övergripande målen till viss del har konkretiserats i uppföljningsbara mål och aktiviteter. Åtaganden är kopplade till de övergripande målen, däremot är majoriteten av dessa inte väldefinierade eller kvantifierade. Kriterierna för måluppfyllelse upplevs otydliga och det är inte alltid tydligt vilken

bäring genomförda aktiviteter har på de övergripande målen. Vi bedömer att Policy för Agenda 2030 i nuläget inte har konkretiserats i uppföljningsbara mål och aktiviteter.

Programmet och beslutade aktiviteter har kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt.

Uppfyllt

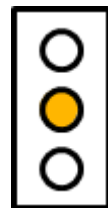
I granskningen framgår att övergripande mål samt mål- och handlingsplan har kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt. Det framgår att det pågår löpande kommunikationsinsatser från den strategiska gruppen samt genom miljonätverket för att öka kunskap och kännedom om miljö- och klimatarbetet.

Det sker en löpande uppföljning av hur arbetet med att nå mål och genomföra aktiviteter fortskrider.

Delvis uppfyllt

I granskningen framgår att uppföljning av kommunens miljö- och klimatarbete sker genom miljöbarometern. Miljöbarometern bedöms inte tillräcklig för ett ändamålsenligt uppföljningsarbete. Vi bedömer även att kriterier för måluppfyllelse inte är tydligt formulerade och att uppföljningen således riskerar att bli godtycklig. Avseende uppföljning av Agenda 2030-målen noterats att uppföljningsarbetet inte påbörjats ännu.

Rekommendationer

För att utveckla styrningen av miljö- och klimatarbetet lämnar vi följande rekommendationer:

- För att göra styrningen av de övergripande miljö- och klimatmålen mer effektiv bör i högre utsträckning kvantifierbara/mätbara mål och måttal utvecklas.
- Kommunstyrelsen bör utvärdera om det krävs ytterligare verktyg förutom miljöbarometern för att ändamålsenligt kunna följa upp och planera miljö- och klimatarbetet.

Inledning

Bakgrund

Inriktningen för Sollentuna kommuns miljö- och klimatarbete anges genom miljö- och klimatpolicyn som är beslutade av kommunfullmäktige.

Klimatpolicy beskriver kommunens strategi för att bidra till att den globala medeltemperaturen stiger med maximalt 1,5 grader. Miljöpolicyn visar hur kommunen ska arbeta för att inte tära på jordens resurser och hur samverkan ska ske med invånare och näringsliv i kommunen för en hållbar miljö. I policyn skrivs det:

”Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för klimatarbetet och för genomförandet av denna policy. Kommunstyrelsen har i uppdrag att i samarbete med övriga nämnder och kommunens bolag se till att det finns ett långsiktigt miljöprogram med mål och åtgärder kopplade till både klimatpolicyn och kommunens miljöpolicy”

Mot denna bakgrund föreslås revisorerna att genomföra en granskning av hur kommunen arbetar med de av fullmäktige beslutade hållbarhetsområdena på det sätt som de uttrycks i den politiska plattformen samt om dessa har implementerats och om uppföljning sker.

En av utgångspunkterna för granskningen är FN:s 17 globala utvecklingsmål. Utvecklingsmålen täcker samtliga aspekter av hållbar utveckling och är därför en bra utgångspunkt för en genomlysning av implementation av strategin för hållbar utveckling.

Syfte och Revisionsfråga

Granskningen syftar till att bedöma följande:

Bedriver kommunstyrelsen och nämnderna en ändamålsenlig styrning av kommunens hållbarhetsarbete med FN:s 17 globala mål och Parisavtalets mål som utgångspunkt?

Revisionskriterier

Kommunens miljö- och klimatpolicy, övriga lokalt styrande dokument inom området, såsom exempelvis handlingsplaner och budget, samt årsredovisningar för granskning av uppföljning.

Revisionsfrågor

För att besvara syftet har följande frågor varit styrande för granskningen:

- Finns ett tydligt program för hur kommunen ska arbeta för hållbar utveckling?
- Har programmet konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och har erforderliga resurser avsatts?
- Har programmet och beslutade aktiviteter kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt?

- Det sker det en löpande uppföljning av hur arbetet med att nå mål och genomföra aktiviteter fortskrider?

Avgränsning

Granskningen sker övergripande och avgränsas till framtagna strategi samt struktur för uppföljning och kommunikationsplaner.

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Genomgång av relevanta styrdokument och rutiner.
- Genomgång av rapporterade resultat.
- Intervjuer på kommunledningsnivå samt tjänstemän med nyckelroller för programmets genomförande:
  - Strategisk chef, Samhällsbyggnadsavdelningen
  - Miljöplanerare
  - Projektledare miljö- och klimat
  - Miljö- och klimatstrateg
  - Ordförande klimatnämnden

Iakttagelser och bedömningar

Styrande dokument

Det finns ett tydligt program för hur Sollentuna kommun ska arbeta för hållbar utveckling.

Iakttagelser

Sollentuna kommuns inriktning för arbetet med miljö och klimat anges genom miljö- och klimatpolicyn. Vidare har en policy för Agenda 2030 antagits, vilket även styr Sollentuna kommuns arbete för hållbar utveckling. Miljö- och klimatpolicyn konkretiseras genom en mål- och handlingsplan.

Miljö- och klimatpolicy

Miljöpolicyn antogs av kommunfullmäktige 2014 och syftar till att skapa en systematik för kommunens miljöarbete. I miljöpolicyn framgår Sollentuna kommuns ambition att vara den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser. För att utveckla Sollentuna kommuns miljöarbete beskrivs fyra fokusområden, vilka är:

- Resurshantering/konsumtion
- Kommunikation och kompetensutveckling
- Trafik- och transportlösningar
- Mark och vatten.

Klimatpolicyn antogs av kommunfullmäktige 2010 och reviderades 2016. Policyn anger hur nettoutsläppen av växthusgaser behöver reduceras och minska till noll i en takt som innebär att den globala temperaturökningen inte överstiger 1,5 grader Celsius, vilket kräver kraftfulla åtgärder. Sollentuna kommun har i sin klimatpolicy listat den strategi som antagits för kommunens klimatarbete, vilka är:

1. Bidra till att sprida och öka kunskapen om olika handlingsalternativs klimatpåverkan
2. Skapa förutsättningar för klimatsmarta val
3. Minska klimatpåverkan från kommunens egen verksamhet
4. Anpassning till den klimatförändring som sker.

Det är kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret för miljö- och klimatarbetet och med stöd av övriga nämnder och kommunens bolag se till att kommunen har ett långsiktigt miljöprogram med mål och åtgärder kopplat till både miljö- och klimatpolicyn. Miljö- och klimatpolicyn omfattar samtliga av kommunens nämnder och förvaltningar, samt kommunens helägda bolag. Varje förvaltning och bolag ska ha en utsedd kontaktperson för miljö- och klimatarbetet.

Mål och handlingsplan för miljö och klimatarbetet

Mål och handlingsplan för miljö- och klimatarbetet i Sollentuna kommun (2016-2020) är antagen av kommunfullmäktige och beskriver hur kommunen ska arbeta för att uppnå ambitionen som anges i miljö- och klimatpolicyn. Målet att *Sollentuna kommun ska vara den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser* ska, enligt handlingsplanen, nås senast 2040. Målet att *nettoutsläppen av växthusgaser ska reduceras och minskas till noll* ska nås senast 2030 för den kommunala organisationen och 2040 för kommunen som helhet. Dessa två övergripande klimat- och miljömålen mäts ur ett konsumtionsperspektiv i:

- koldioxidekvivalenter
- ekologiskt fotavtryck
- monetära termer i EP&L

Handlingsplanens åtaganden och aktiviteter utgår från de ovan nämnda övergripande miljömålen för kommunen. De utgör de första stegen för att uppfylla miljö- och klimatpolicyn. Utöver Sollentuna kommuns övergripande mål har nationella och regionala miljömål samt miljölagstiftning beaktats vid framtagandet av åtaganden i handlingsplanen. Kommunstyrelsen har det övergripande politiska ansvaret för att verka för att Sollentuna kommuns mål och handlingsplan uppfylls samt ansvarar för uppföljning av nämndernas miljöarbete. Det är sedan nämndernas ansvar att i sina beslut verka för att målen i handlingsplanen uppnås.

Under varje fokusområde finns det ett antal prioriterade områden, vilka i sin tur har brutits ned till åtaganden och aktiviteter som kommunen ska uppnå för tiden handlingsplanen är antagen (2016-2020).

För fokusområdet resurshantering/konsumtion är de prioriterade områdena för åtaganden och aktiviteter *upphandling, avfall, minskad klimatpåverkan och giftfri miljö*. För fokusområdet trafik och transportlösningar är de prioriterade områdena för åtaganden och aktiviteter *buller, luftkvalitet och minskad klimatpåverkan*. Vidare för fokusområdet mark och vatten är det listat i handlingsplanen fem prioriterade områden, vilka är *minskad klimatpåverkan, rent vatten, biologisk mångfald, giftfri miljö och klimatanpassning*. Slutligen, för fokusområdet kommunikation och kompetensutveckling, framgår att det finns ett mål att öka kännedomen om Sollentunas arbete med miljöfrågor, skapa intresse och öka delaktigheten där kommunen anser sig behöva hjälp med kunskap från invånare och företag. Det noteras att de listade åtaganden och aktiviteter under respektive fokusområde och prioriterade områden har i stor utsträckning kvalitativ inriktning.

Som nämnt ovan är mål och handlingsplanen antagen för 2016-2020, varpå det framkom under intervju att en ny handlingsplan ska tas fram för 2021, ett arbete vilket redan är påbörjat. Det noteras att den befintliga mål och handlingsplanen inte, i alla avseenden, speglar hur Sollentuna arbetar i dagsläget gällande miljö och klimatfrågor. Avseende målstyrning och uppföljning nämns exempelvis att det sker genom verktyget Stratsys och att resultatet rapporteras i ett årligt miljöbokslut. I intervjuer har det framgått att Sollentuna kommun i uppföljningsarbetet inte längre använder Stratsys samt att resultatet följs upp löpande i miljöbarometern på hemsidan. Genom intervju framkom att det föreligger en viss utmaning med att följa upp kommunens

miljö- och klimatarbete utan verktyget Stratsys och att det i dagsläget är svårt att säga hur kraftfull uppföljningen är som sker inom de olika förvaltningarna.

Policy för Agenda 2030

Policy för FNs Agenda 2030 i Sollentuna kommun antogs av kommunfullmäktige 2020 och syftar till att skapa handling hos alla berörda nämnder och kommunens bolag med avsikt att uppfylla samtliga 17 mål i Agenda 2030. Sollentuna kommun har i sin policy för Agenda 2030 listat vilka nämnder som berörs av vilka mål, i syfte att underlätta det praktiska arbetet och säkerställa att alla mål tas i beaktande. I policyn framgår vilka av målen i Agenda 2030 som kräver ett särskilt brett engagemang och arbete för kommunen, samt vilka områden som behöver ges ett extra fokus.

För att uppfylla målen har tillämpningsanvisningar antagits vilka beskriver hur arbetet med policy för Agenda 2030 ska löpa. Tillämpningsanvisningarna omfattar kommunstyrelsen och övriga nämnder och därmed samtliga förvaltningar i kommunorganisationen. I tillämpningsanvisningarna anges samtliga 17 mål och 169 delmål i Agenda 2030, varav Sollentuna kommuns ansvar och rådighet avgör vilka delmål som är relevanta.

I tillämpningsanvisningarna anges att den ordinarie verksamhetsplanen för nämnderna ska användas och att nämnderna, i arbetet med att formulera verksamhetsplanen, ska inventera hur de utpekade Agenda 2030-målen och deras delmål berör respektive verksamhet. Målen ska sedan kopplas till lämpliga indikatorer. Samtliga av Sollentuna kommuns nämnder och kommunala bolagens arbete med att uppfylla målen i Agenda 2030 ska följas upp årligen i en kommungemensam rapportering, vilka kommunstyrelsen ansvarar för att sammanställa. Resultatet ska sedan redovisas med indikatorer och underlag till sammanställningen och ska i huvudsak hämtas från nämndernas verksamhetsberättelser. Vi noterar att detta inte gjorts ännu.

Bedömning

Vår bedömning är att det genom miljö- och klimatpolicyn, mål och handlingsplanen samt policy för Agenda 2030 finns styrdokument för hur Sollentuna kommuns vision och övergripande mål ska nås. Vi bedömer att det finns behov av ökad grad av tydlighet i styrningen för att den till fullo ska vara ändamålsenlig. Kontrollmålet bedöms därför som delvis uppfyllt. Detta utifrån följande motivering:

- Det finns styrdokument för att arbeta med hållbarhet utifrån miljö- och klimatmässigt perspektiv, men det finns behov av ökad tydlighet givet den ambitionsnivå som Sollentuna kommun har.
- Övergripande mål har brutits ned i delar som definierar ett antal områden och vad kommunen ska prioritera inom dessa områden.

Vi bedömer att styrning i form av mer kvantifierade ambitioner skulle bli tydligare. Detta skulle resultera i ett miljö- och klimatarbete som gav mer effekt. Att styrdokumenterna skulle kunna bli tydligare innebär dock inte att de inte ger förutsättningar för ett strategiskt miljömässigt hållbarhetsarbete redan idag, men givet

Sollentuna kommuns höga ambitionsnivå finns det behov av ökad tydlighet kopplat till de övergripande målen.

Implementering

Programmet har konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter och erforderliga resurser har avsatts.

lakttagelser

Miljö och klimatpolicy

Med utgångspunkt i miljö och klimatpolicyn har Sollentuna kommun två övergripande mål, vilka är:

1. Sollentuna kommun ska vara den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser.
2. Nettoutsläppen av växthusgaser ska reduceras och minska till noll i en takt som innebär att den globala temperaturökningen inte överstiger 1,5 grader Celsius.

För att uppnå målet att bli den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser och reducera nettoutsläppen till noll, har fyra fokusområden prioriterats, varpå varje fokusområde har brutits ned till flera åtaganden och aktiviteter i mål och handlingsplanen.

Det noteras att majoriteten av åtaganden och aktiviteter som listats inte har konkretiserats i uppföljningsbara mätbara mål, utan de åtaganden och aktiviteter som finns är till stor del av kvalitativ karaktär. Däremot noteras att det finns ett antal kvantifierbara åtaganden. Exempelvis noterar vi att det under fokusområdet *Trafik och transportlösningar* finns sju åtaganden, varav ett är att minska luftföroreningarna i kommunen. Den kopplade aktiviteten till det åtagandet är att verka för minskat användande av dubbdäck samt verka för att fler väljer att gå/cykla/åka kollektivt. Vidare, för fokusområdet *Resurshantering/konsumtion*, noterar vi att det finns nio åtaganden, varav ett är att minska klimatpåverkan från mat. Den kopplade aktiviteten till det åtagandet är att minska matsvinn och öka andel vegetariskt.

Vidare noterar vi att det i vissa fall kan vara svårt att rent konkret förstå innebörden av de aktiviteter som kännetecknar kommunens miljöarbete, vilka framkommer i mål och handlingsplanen. Exempelvis anges att kommunen ska ha ett innovativt miljöarbete, vad innovativt miljöarbete innefattar framkommer däremot inte, vilket även gör det svårt att bedöma måluppfyllnad. Genom intervju framkom att de åtaganden och aktiviteter som är listade i mål och handlingsplanen generellt sett är lätta att uppnå givet hur de är formulerade. Det noterades att det finns en ambition i kommande mål och handlingsplan att ta fram mer konkreta och nedbrutna indikatorer till de kopplade övergripande miljö- och klimatmålen. Då kommande mål och handlingsplan kommer att bygga på redan beslutade styrdokument, kommer även indikatorer att hämtas därifrån, enligt uppgifter från de intervjuade.

I handlingsplanen framgår att de övergripande klimat- och miljömålen för Sollentuna kommun ska mätas ur ett konsumtionsperspektiv i *koldioxidekvivalenter, ekologiskt*

fotavtryck samt monetära termer i EP&L (Environmental Profit & Loss). En nulägesbeskrivning finns inkluderad i handlingsplanen, däremot noteras att inga uppföljningsbara mätbara mål och aktiviteter har konkretiserats för dessa tre mått. Det framkommer att måtten ska följas upp inför framtagandet av nästa miljö- och klimatprogram. Vi noterar att detta ännu inte gjorts.

För att bedöma kommunens klimatpåverkan beräknas utsläppen av växthusgaser genom att tillämpa metoden Life Cycle Assessment (LCA). Vidare noterades från intervjuerna att kopplat till fokusområdet mark och vatten har Sollentuna kommun satt som mål att kolinlagring inte ska minska och att eventuella förluster ska kompenseras för. Det noterades att Sollentuna kommun i dagsläget arbetar med att ta fram en ny kartläggning avseende hur mycket kolinlagring som sker i kommunen, ett arbete vilket är baserat på olika schablonvärden. En metod för att kompensera för förluster av kolinlagring noterades inte ha fastställts ännu.

Vidare, under fokusområdet mark och vatten, framkommer att klimatanpassning är ett prioriterat område. Genom intervju noterades att det för närvarande pågår en kartläggning avseende vilken effekt olika klimatanpassningsåtgärder får för Sollentuna kommun. Den strategiska gruppen har haft en dialog med förvaltningarna för att förstå vilket arbete som redan sker ute i organisationen kopplat till klimatanpassningar. Vidare framkom att det ännu inte är fastställt hur Sollentuna kommun ska arbeta med klimatanpassning framåt. Det noterades att ett övergripande styrdokument kopplat till klimatanpassning saknas i dagsläget.

De intervjuade uppger att kommunen har satt ambitiösa mål genom att ha som ambition att bli den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser samt reducera nettoutsläppen till noll. Givet den höga ambitionen uppger de intervjuade att det bör finnas mer konkreta aktiviteter i översiktsplanen samt en tydligare integrering av hållbarhetsperspektivet mellan kommunens översiktsplan och verksamhetsplanerna. Vidare uppgavs det vara viktigt med tydligare politisk förankring i översiktsplanen.

Policy för Agenda 2030

I tillämpningsanvisningarna anges att nämndernas utpekade Agenda 2030 mål ska kopplas till lämpliga kvalitetsindikatorer. Det är förvaltningarna som sätter indikatorer för varje nämnd och ett mål kan ha flera indikatorer men en indikator kan också knytas till flera mål. Det noteras att befintliga hållbarhetsindikatorer vilka kan kopplas till Agenda 2030-målen kan används och nya faktorer och indikatorer formuleras vid behov.

Vidare anges i tillämpningsanvisningarna att Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har valt ut ett antal indikatorer som alla kommuner följs upp på. Urvalet består av sådana indikatorer som kommunen rapporterar sedan tidigare. Varje nämnd har möjlighet att välja de "SKR-indikatorer" som är relevanta för nämnden. I de fall SKR-indikatorerna inte är direkt påverkbara för nämnden, ska nämnden istället välja egna indikatorer.

Det noterades att inga indikatorer är ännu satta för nämndernas utpekade Agenda 2030-mål. Detta uppges bero på att policyn och tillämpningsanvisningarna antogs i

september 2020 och att arbetet därför fortfarande är i ett tidigt skede, således har inga indikatorer satts ännu för respektive nämnd. Det har heller inte antagits i några verksamhetsplaner.

Avseende frågan om erforderliga resurser noteras att det i Sollentuna kommun finns elva nämnder, varav klimatnämnden är den nämnd som ansvarar för att planera och samordna det övergripande arbetet med att minska kommunens miljö- och klimatpåverkan. Genom intervju framkom att Klimatnämnden inte har något mandat för att påverka de övriga nämnderna i sina beslut rörande miljö- och klimatfrågor. Vidare noteras att det inom samhällsbyggnadsavdelningen, vilken ligger under kommunledningskontoret, finns en central strategisk grupp vilka arbetar till stor del med miljö- och klimatfrågor. Det noterades att klimatnämnden och kommunstyrelsen samarbetar i frågorna rörande kommunens miljö- och klimatarbete. Däremot framgick det i intervju att samarbetet och ansvarsfördelningen mellan dem kan förbättras avseende vem som gör vad.

I mål och handlingsplanen för miljö- och klimatarbetet anges att varje förvaltning ska ha resurser för att genomföra åtgärder och aktiviteter enligt mål och handlingsplanen. Vidare ska det finnas en utsedd kontaktperson för miljö- och klimatfrågor på varje förvaltning. I tillämpningsanvisningarna till policyn för Agenda 2030 framkommer att eventuellt behov av extra resurser för att uppfylla Agenda 2030-målen lyfts i budgetunderlaget i ordinarie budgetprocess.

Det noterades att miljö- och klimatstrategen ska ha uppsiktsmöten med varje förvaltningschef i respektive förvaltning två gånger per år för att ge dem möjlighet att få stöd avseende arbetet med miljö- och klimatfrågor, detta är även ett tillfälle för den strategiska gruppen att följa upp mål och handlingsplan med de olika förvaltningarna. På grund av personalförändringar har dessa uppsiktsmöten inte genomförts det senaste året. Vidare noterades att det finns ett internt miljönätverk vilka träffas regelbundet för att diskutera gemensamma utmaningar både avseende de övergripande målen samt Agenda 2030-målen. Medlemmar i miljönätverket är bland annat de utsedda kontaktpersonerna för miljö- och klimatfrågorna på varje förvaltning, även representanter från de kommunala bolagen ingår i nätverket. De intervjuade uppger att dessa två olika träffar ger den strategiska gruppen möjlighet att driva miljö- och klimatfrågor samt möjlighet att stämma av vilka svårigheter som finns ute i organisationen.

Bedömning

Vi bedömer att de övergripande målen till viss del har konkretiserats i uppföljningsbara mål/aktiviteter. Kontrollmålet bedöms därför som delvis uppfyllt. Detta utifrån följande motivering:

Samtliga nämnder har inkluderat mål och/eller åtaganden kopplade till mål- och handlingsplaner i sina verksamhetsplaner. I de flesta fall är målen inte väldefinierade eller kvantifierade. Vid uppföljning av mål som formuleras som en process riskerar stort fokus att läggas på genomförande av aktiviteter. Uppfyllande av aktiviteter kan givetvis bidra till måluppfyllnad, men då aktiviteterna inte kvantifieras blir gränsen för när ett mål är nått föremål för en subjektiv bedömning.

Kriterierna för måluppfyllelse är i dagsläget otydliga och det är för en utomstående betraktare inte alltid tydligt vilken bäring genomförda aktiviteter har på de övergripande hållbarhetsmålen.

Vi bedömer att Sollentuna kommuns Policy för Agenda 2030 i nuläget inte har konkretiserats i uppföljningsbara mål och aktiviteter. Den främsta anledningen till detta är att arbetet befinner sig i ett tidigt skede.

Vi bedömer att det som positivt för miljö- och klimatarbete att Sollentuna kommun tillsatt en Klimatnämnd, Men i nuläget är Klimatnämndens mandat något oklar och det är svårt att säga hur de kan influera de andra nämnderna i deras arbete med miljö- och klimat.

Det är mycket svårt att bedöma om tillräckliga resurser avsatts för uppfyllande av mål. Det tycks som att tillräckliga resurser avsatts för genomförande av nuvarande aktiviteter, de tjänstemän som intervjuats vittnar om att tillräckliga resurser finns. Vi bedömer dock att det finns behov av mer resurser för att mäta kommunens totala klimatpåverkan. Exempelvis kommer att behövas mer resurser för att fastställa kommunens koldioxidlagring.

Kommunikation

Programmet och beslutade aktiviteter har kommunicerats i organisationen på ett tillfredsställande sätt.

Det framkommer i mål och handlingsplanen för miljö och klimatarbetet att det är av vikt för Sollentuna kommun att sprida kunskap och information om miljöfrågor och hållbar utveckling i stort till invånarna, för att nå ambitionen att bli den första kommun i Sverige som inte tär på jordens resurser.

För att uppnå arbetet med Agenda 2030 uppges relevant och tydlig kommunikation vara ett viktigt område. Vidare uppges att kommunikationen ska ske både till kommunens verksamheter och till externa målgrupper, vilket ska ge information och verka för fortlöpande engagemang och samarbete.

lakttagelser

Miljö- och klimatpolicy

Det är kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret för miljö- och klimatarbetet i Sollentuna kommun och för genomförandet av miljö- och klimatpolicy. Framtagande och utformningen av mål och handlingsplanen för miljö- och klimatarbetet har skett av kommunstyrelsen tillsammans med kommunens nämnder och bolag. Miljö- och klimatpolicy, med tillhörande mål och handlingsplan, återfinns på kommunens hemsida och dess måluppfyllelse presenteras i miljöbarometern på hemsidan, vilken uppdateras löpande.

Vi noterar att det sker en löpande kommunikation i organisationen kring miljö- och klimatarbetet genom miljönätverket. Miljönätverket träffas en gång i månaden och ger förvaltningarna och de kommunala bolagen möjlighet att lyfta och få stöd av den strategiska gruppen med olika frågor och utmaningar som rör ämnet. Vidare uppges

att en miljö- och klimatstrateg ska ha uppsiktsmöten med varje förvaltningschef två gånger per år för att följa upp åtaganden i mål och handlingsplanen, samt arbetsgången för miljö- och klimatarbetet. Det framgick i intervjuerna att dessa uppsiktsmöten inte har skett i den utsträckning som är bestämt, det vill säga en gång i halvåret, vilket uppges bero på personalförändringar.

De intervjuade uppger att det finns en viss utmaning för den strategiska gruppen att nå ut till resten av verksamheten avseende miljö- och klimatfrågor, vilket uppges dels bero på hög arbetsbelastning, men även att vissa frågor bör komma från ledningsnivå i syfte att nå ut bättre till förvaltningarna. Det noterades finnas en önskan om en mer sammanhållen och central styrning, givet komplexiteten i miljö- och klimatfrågorna.

Vidare framgår från intervjuer att det finns en miljöutbildning på Sollentuna kommuns intranät, vilken ska vara obligatorisk för alla nyanställda. Däremot framgick att det är få till antalet som genomfört utbildningen.

Policy för Agenda 2030

Framtagandet och utformningen av Sollentuna kommuns policy för Agenda 2030, med tillhörande tillämpningsanvisningar har enligt uppgift från intervju främst skett av den strategiska gruppen. Det noterades att arbetet med att koppla vilka Agenda 2030-mål som berörs av respektive nämnd har skett i en dialog med nämnderna, där varje nämnd gavs möjlighet att återkoppla om något mål inte ansågs vara applicerbart. Vidare noterades att representanter från alla förvaltningar deltagit i en arbetsgrupp för att diskutera huruvida agenda 2030-målen kan ingå i det dagliga arbetet. Det finns även möjlighet att diskutera frågorna och få stöd i de löpande miljönätverksträffarna. Då policyn och tillämpningsanvisningarna antogs i september 2020, har inga större kommunikationsinsatser skett ännu.

Bedömning

Vi bedömer att övergripande mål samt mål- och handlingsplan har kommunicerats på ett tillfredsställande sätt i organisationen och mot övriga intressenter i kommunen. Det sker löpande kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kännedom om miljö- och klimatarbetet. Vid framtagandet av mål och handlingsplanen för miljö- och klimatarbetet har det skett dialog och samverkan mellan kommunstyrelse, nämnder och förvaltningar. Kontrollmålet bedöms således som uppfyllt.

Det sker en löpande uppföljning av hur arbetet med att nå mål och genomföra aktiviteter fortskrider.

lakttagelser

Miljö- och klimatpolicy

Det framkommer i mål och handlingsplanen att målstyrning och uppföljning sker genom verktyget Stratsys och att resultatet rapporteras i ett årligt miljöbokslut. Vid genomförda intervjuer framkom att kommunen i sitt uppföljningsarbete inte längre använder Stratsys. Det är miljöbarometern på Sollentuna kommuns hemsida som numera utgör grunden för kommunens bedömning av måluppfyllelse av respektive

åtagande och aktivitet, specificerade i mål och handlingsplanen. Miljöbarometern uppdateras löpande under året vilket innebär att det är aktuell statistik som presenteras. För mätning av måluppfyllelse för respektive åtagande används i miljöbarometern följande uppfyllnadsskala:

- Grön) delmål ser ut att uppnås
- Gul) delmål kan uppnås till viss del
- Röd) delmål blir svåra att nå

Vi noterar att det även finns en statusförklaring för varje åtagande i miljöbarometern där Sollentuna kommun beskriver vad som har gjorts och vad som behöver göras för att uppnå måluppfyllelse av åtaganden. Vidare noterades vid genomförda intervjuer att det sker en löpande dialog mellan den strategiska gruppen och respektive nämnd och förvaltning för uppföljning av åtaganden i mål och handlingsplan.

Det framgår i mål och handlingsplanen att en större uppföljning av Sollentuna kommuns mål, att bli den första kommun som inte tär på jordens resurser samt att nettoutsläppen av växthusgaser reduceras och minskar till noll, ska ske inför framtagandet av nästa miljö- och klimatprogram. Baserat på uppgifter från intervju noterades att det har funnits en avsikt att följa upp kommunens totala klimatpåverkan, men på grund av att det är en stor insats har detta arbete inte skett regelmässigt.

Givet att det inte finns några konkretiserade mätbara mål och aktiviteter kopplade till de övergripande målen att Sollentuna kommun ska bli den första kommun som inte tär på jordens resurser, och att nettoutsläppen av växthusgaser reduceras och minskar till noll är det svårt att bedöma måluppfyllelse av de övergripande målen. Vidare är det svårt att veta var Sollentuna kommun är i arbetet med att nå sina ambitiöst satta mål.

Policy Agenda 2030

Det noteras att en kommungemensam rapportering av nämndernas och de kommunala bolagens arbete med att uppfylla målen i Agenda 2030 ska göras varje år. Bolagens redovisning ska göras på ett sådant sätt att det kan integreras i rapporteringen. För uppföljningsarbetet av Agenda 2030-målen noterades att inga indikatorer har fastställts av nämnderna ännu, vilket uppges bero på att policyn antogs i september 2020, då inga indikatorer fastställts sker ingen uppföljning i nuläget.

Bedömning

Vi bedömer att det sker en löpande uppföljning av hur arbetet med att nå hållbarhetsmålen fortskrider. Detta med motiveringen att uppföljning av mål och aktiviteter sker regelbundet och i enlighet med fullmäktiges direktiv.

Det sker en löpande uppföljning genom miljöbarometern, vilket vi bedömer inte är tillräckligt för ett ändamålsenligt uppföljningsarbete. Kommunen bör utvärdera om det finns behov av ett kompletterande planering och uppföljningsverktyg.

Vi bedömer även att kriterier för måluppfyllelse inte är tydligt formulerade och att uppföljningen således riskerar att bli godtycklig. Det är dock primärt mer en brist i målformuleringarna än i uppföljningsprocessen, men det medför en risk att uppföljningen inte blir helt ändamålsenlig. Kontrollmålet bedöms därför som delvis uppfyllt.

Vi bedömer att uppföljning av Agenda 2030-målen inte har påbörjats ännu, varav vi bedömer att anledning till det är att policyn antogs i september 2020.

Revisionell bedömning

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att kommunstyrelsen delvis bedriver en ändamålsenlig ledning och samordning av kommunens miljö- och klimatomfattiga hållbarhetsarbete.

Sollentuna kommun har övergripande mål och vision som följer 1,5 gradersmålet (Parisavtalet). Det finns styrdokument som anger riktningen för arbetet, dock bedömer vi att strategin och, framförallt, de mål som formulerats för miljö- och klimatarbetet med fördel skulle kunna definieras tydligare. Vi bedömer att då målsättningar inte är kvantifierade och då tydliga resultatindikatorer saknas, så blir utvärdering av effekter svår att genomföra. Vi bedömer att det finns behov av ökad tydlighet givet den ambitionsnivå som Sollentuna kommun har. Vi bedömer att mer kvantifierade ambitioner skulle bidra till en tydligare styrning.

Kommunen har under hösten 2020 även antagit en policy och tillämpningsanvisningar för genomförandet av Agenda 2030. Kommunen har i nuläget inte faställt någon strukturerad uppföljning av policyn för Agenda 2030.

Vi bedömer att ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och klimatnämnden i nuläget är något otydligt, exempelvis så bedömer vi att klimatnämndens mandat är något oklart för samordning mellan nämnder.

Vi bedömer att det finns behov av kompletterande uppföljningsverktyg för miljö- och klimatarbetet. Miljöbarometern är ett bra verktyg med indikatorer som ger möjlighet till att jämföra Sollentunas arbete med andra kommuner, vi bedömer dock att miljöbarometern inte är tillräckligt för att täcka hela kommunens arbete med miljö och klimat.

De övergripande målen har enligt vår bedömning kommunicerats på ett tillfredsställande sätt, och genom uppföljning förankrats inom organisationen. Uppföljning av mål och aktiviteter sker löpande och så effektivt som möjligt utifrån de förutsättningar som råder. Återigen konstaterar vi att förutsättningarna för uppföljning skulle förbättras med tydligare målnivåer och mätindikatorer.

2020-11-17

Anders Hägg

Nasim Khosravi

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Sollentuna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-04-20. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.